

Filistinliler Gazze'nin Geleceğinde Dışlanmış Durumda ve Hamas Silahsızlandırılıyor.

Gazze'de uluslararası hukukun etkisizliği, Filistinlilerin savaş sonrası düzenden dışlanması ve Hamas'ın silahsızlandırılması tartışmaları yeni bir dönemin işaretlerini veriyor. Uluslararası hukuk uzmanı Prof. Dr. Richard Falk, UAD kararlarının neden sahada uygulanamadığından Trump'ın Gazze planına, Batı'nın uluslararası hukuk karşısındaki çifte standardından Mekke Savunma Anlaşması'na ve Türkiye'nin bölgesel rolüne kadar Gazze'nin geleceğini şekillendiren başlıkları Fokus+ için değerlendirdi.

Naman BAKAC

07 Ekim 2026

<https://www.fokusplus.com/roportaj/filistinliler-gazzenin-geleceginde-dislanmis-durumda-ve-hamas-silahsizlandiriliyor>

Birleşmiş Milletler, uluslararası normlar ve uluslararası kurumlar, İsrail'in başta Gazze olmak üzere Orta Doğu'daki işgalci, sömürgeci ve soykırımcı politikalarını durdurabilmiş değil. Müslüman ülkeler, siyasi elitler ve halklar da şimdiye kadar bu soykırımı durdurmada başarısız oldular. Bunda Amerika ve Avrupa gibi Batı dünyasının verdiği askerî, politik ve lojistik destek kadar İsrail'in jeopolitik ve jeoteolojik hedeflerini gerçekleştirmede gösterdiği kararlılık da hiç şüphesiz etkili oldu.

Bitmeyen işgale ve dinmeyen soykırıma karşın, madalyonun diğer tarafındaki Filistinliler ise yüzyıldır direnmeye sürgit devam ediyor. Bu direniş bazen uluslararası mahkemelerde işgalciyi mahkûma çevirerek, bazen Batı sokaklarında vicdanlı ve erdemli kitlelerin protestolarında bazen de uluslararası sinema endüstrisindeki ödül törenlerinde boy gösteriyor. Boy gösteren vicdanlı, cesur, adil ve hakperest insanlar; işgalci ve katliamcı insanlardan katbekat daha fazla. Bu da direnmeye ve umuda daha fazla sarılmak için güçlü bir metafizik gerekçe. Bu vicdanlı, cesur, adil ve hakperest insanlardan biri de 60 yıldır uluslararası hukuk, dünya düzeninin şekillenmesi ve insan hakları alanında hem akademik çalışmalar yürütmüş hem de sahada bizzat aksiyoner sorumluluk almış şahsiyetlerden biri olan Prof. Dr. Richard Falk'tır.

Prof. Dr. Richard Falk

Richard Falk ile uzmanlık alanı olan uluslararası hukukun Gazze Soykırımı sonrası hâl-i pür-melâlini, neden hâlâ bir kurtuluş aracı olarak gördüğünü, bilime ve aydınlanmaya karşı eleştirel duruşunu, Trump'ın Gazze'ye dönük Barış Planı ve Barış Kurulu'nun işlevini, 7 Ekim Aksa Tufanı'nın üç yıllık panoramasını, 7 Ekim'in Hamas-Filistin-Netanyahu-İsrail sacayağındaki yansımalarını, Mekke Savunma Anlaşması'nı, Türkiye'nin yürüttüğü diplomatik çabaları, düğümlenen Filistin ve Gazze meselesinin çözümüne dair formülasyonunu, Batı'nın kaybettiği ahlaki üstünlüğü ve son olarak uluslararası politikada neden “siyasi gerçeklik” akidesi değil de “insani rasyonalite”yi benimsediğini konuştuk.

“Uluslararası Adalet Divanı’nın İsrail aleyhine kararları ne BM’de ne de sahada hiçbir şekilde uygulanmadı”

Güney Afrika Cumhuriyeti bildiğiniz gibi İsrail’in, *BM Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi*’ni ihlal ettiği gerekçesiyle Gazze için 2023 yılında Uluslararası Adalet Divanı’na başvurdu. Uluslararası hukuk alanında yıllarca çalışmış bir akademisyen ve aktivist olarak mahkemenin Gazze için aldığı kararı nasıl buldunuz? Kararın sahadaki uygulamasından kim sorumlu olacak? Uluslararası hukuk sahada nasıl harekete geçirilmeli? Aksi hâlde, BM’nin en yüksek yargı organının etkisiz olduğunu mu söyleyeceğiz?

Uluslararası Adalet Divanı’nın (UAD) 81 yıllık tarihinde, Aralık 2023’te Güney Afrika’nın Soykırım Sözleşmesi’nin ihlal edildiğine ilişkin suçlamalar içeren başvurusunun ağırlığı ve görünürlüğü nedeniyle, belki de en önemli yargısal girişimdir. Bugüne kadar mahkeme, 2024 yılında yalnızca *Geçici Tedbirlere* ilişkin bir dizi ön karar verdi. Bu kararlar, Güney Afrika’nın İsrail’e Gazze’ye yönelik saldırısını durdurmasının emredilmesi yönündeki taleplerini içeriyordu ve bir acil durum ifade ediyordu. Mahkemenin görüşü, İsrail’in 7 Ekim’den sonraki ilk beş ay boyunca uyguladığı savaş taktiklerinin, nihai bir karar verilene kadar durdurulması gereken ‘makul bir soykırım’ teşkil ettiği ve İsrail’in insani yardımın Gazze’nin 2,3 milyonluk sivil nüfusuna ulaştırılmasına yönelik müdahalesini derhal durdurması gerektiği konusunda hemfikirdi. Bu mahkemenin kararları, elbette İsrail ve onun suç ortağı olan ABD ve Avrupa dışında, dünya genelinde coşkuyla karşılandı.

Beklendiği üzere, İsrail bu Geçici Tedbirlere meydan okudu. Mahkemenin kararlarını sahada, BM’de veya başka bir yerde uygulamak için etkili hiçbir şey yapılamadı.

Kararlara uyulmaması durumunda, Uluslararası Adalet Divanı yaptırım uygulamak için, BM Güvenlik Konseyi’ndeki 15 devletin 9 olumlu oyundan oluşan ve veto hakkının kullanılmadığı bir çoğunluk oyuna bağımlıdır. Üye devletler tarafından ulusal yaptırımlar uygulanmasının tamamlayıcı bir yaptırım mekanizması olarak işlev görmesi de tartışmalı bir şekilde mümkündür. Bu kritik durumda yaptırımın her iki yöntemi de hayata geçirilmedi. Şu sonuca varabiliriz: Uluslararası Adalet Divanı (UAD) ancak Güvenlik Konseyi’nin beş daimî üyesinden hiçbiri veto hakkını kullanmadığında ya da BM Şartı’nda vücut bulan ve küresel durumlarda uluslararası hukukun uygulanmasına ilişkin idari kontrolün kendilerine verildiği -yani İkinci Dünya Savaşı’nın başlıca galipleri olan- bu devletler mahkemenin yaptırım gücüne başvurulmasına rıza gösterdiklerinde etkili olabilmektedir.

Uluslararası Adalet Divanı

Gazze deneyiminden yola çıkarak, Uluslararası Adalet Divanı’nın (UAD) tamamen etkisiz olduğu sonucuna varılmamalıdır. Divan’ın bu tür yüksek profilli davalardaki kararları, kamuoyu söylemi üzerinde güçlü bir etki yaratabilir ve dünya genelinde sivil toplumda protesto eylemlerini harekete geçirebilir. UAD’nin ihtiyati tedbir kararlarından ilkinin

yarattığı etki de bu yöneydi. Birçok etkili medya platformu da Gazze'deki günlük gelişmeleri biraz daha dengeli bir şekilde ele alma eğilimi göstererek buna karşılık verdi, sokak ve kampüs gösterileri yayıldı ve şiddeti, soykırım olarak nitelendirme konusundaki tabu tamamen terk edilmediyse de büyük ölçüde zayıfladı. Filistin yanlısı bu gelişmeler, kaybeden taraf olan İsrail'in karara uyup uymamasından veya BM'nin kararı uygulayıp uygulamamasından bağımsız olarak, UAD'deki sonuçların hukuka uygunluğuna atfedilen meşruiyete kısmen bağlanabilir.

Son bir nokta: uluslararası hukuku, son derece önemli olan savaş ve soykırımı önleme bağlamlarındaki başarısızlıkları nedeniyle bütünüyle etkisiz olarak görmek bir hatadır. Uluslararası hukukun birçok rutin ancak hayati önem taşıyan ulusötesi alanda, siyasi aktörler arasındaki eşitsizliğe bakılmaksızın işlediği görülüyor. Uluslararası hukuk; diplomatik dokunulmazlığa saygı, hava ve deniz güvenliği, turizm ve açık denizlerde seyrüsefer serbestisi gibi alanlarda yani güce dayalı "kazan-kaybet" mantığından ziyade karşılıklılığa dayalı "kazan-kazan" mantığıyla düzenlenen davranışlar bağlamında uyum yoluyla güvenilirlik sağlar.

“Mevcut koşullar altındaki uluslararası hukuk, bilime ve rasyonelliğe vurgu yapan aydınlanmanın umutsuz bir kabulüdür”

Uluslararası mahkemelerin kararlarının sahada uygulanmadığını dile getirdiniz. Oysa sizin 1970'lerde başlayıp 2008'e kadar taradığım kimi makele ve kitaplarınızda şu başlıkları görmüştüm: *Uluslararası Toplumda Hukukun Durumu, Uluslararası Hukuk Düzeninin Geleceği, Uluslararası Hukuk ve Dünya Düzeni, Uluslararası Hukuk, BM ve Irak'tan Sonra Dünya Düzeni*. Literatüre bu denli katkınıza rağmen, uluslararası hukuk sahada uygulanmıyorsa uluslararası hukuk diye bir normun kaldığını söyleyebilir miyiz? Gazze Soykırımı ve İsrail'in Lübnan, İran ve Suriye gibi bölge ülkelerini işgali ve bu ülkelere yönelik saldırılarının ardından uluslararası hukuk düzeni işlevsiz hâle geldiyse onun yerini ne almalı?

Uluslararası hukuk üzerine kaleme aldığım eski yazılardan bazılarına göz atmak için zaman ayırmanız beni etkiledi. Soğuk Savaş döneminde uluslararası hukuk ile ihtiyatlı jeopolitiğin birleşeceğine dair beslediğim umutları bugün düşündüğümde, kendi görüşlerimi fazlasıyla naif bulacağımdan eminim. Ben, her şeyden önce, insanlığın geleceği üzerinde felaket niteliğinde etkileri olacak kıyametvari bir nükleer savaşın tehlikeleri konusunda kaygı duyan 1945 sonrası kuşağın bir parçasıydım. Dış politika karar alma süreçlerinin merkezindeki çevrelerde hegemonik bir ideoloji işlevi gören "siyasi gerçekçilik" anlayışına karşı, insani rasyonalitenin galip gelmesini umuyordum.

ABD'nin Vietnam Savaşı'na müdahalesi hem hukuki ve ahlaki gerekçelerle hem de yüksek teknolojiye sahip askerî bir süper gücün, misilleme imkânı bulunmayan, savunmasız ve az gelişmiş bir Küresel Güney toplumunu yerle bir etmesinin yarattığı zulme ve tek taraflı şiddete bizzat tanık olmanın getirdiği o varoluşsal deneyim, beni derinden etkiledi. Ayrıca, ABD'nin askerî üstünlüğüne rağmen savaşı kaybettiğini, mağdur bir halkın

sömürgecilikten kurtulma, ulusal kurtuluş ve kendi kaderini tayin etmesine imkân tanıdığını da gördüm.

“İnsan türünün bizzat varlığı tehlikede olmasa da insanlık tarihsel bir uçuruma doğru tehlikeli bir sürüklenişte”

Batı'nın yönetici elitleri, savaşın kazanılıp kaybedilmesinden bağımsız olarak kâr elde eden ve siyasi nüfuzlarını kullanarak güvenlik tehditlerini abartan özel sektör silah sanayilerinin militarize edici etkisine giderek daha fazla maruz kaldıkları için bu son söylediklerimi anlayamazlar. Zira gelecekteki olası bir dizi savaşa hazırlanmak için onaylanan askerî bütçeler, savaşın kendisinden daha kârlı olabilir.

Şimdi, küresel ekosistemin artan kırılganlığı ve savaş planlayıcılarının yapay zekâ, iklim değişikliği ve jeopolitik açıdan dondurulmuş çatışmalarla ilişkili riskleri psikoz düzeyinde inkâr etmesi karşısında, nükleer tehditlere ve yıkıcı yapay zekâ uygulamalarına başvurmayı teşvik eden bu dirençli savaş sisteminin, insani bir geleceği tehdit ettiğine inanıyorum.

“İnsanlığın uçuruma tehlikeli sürüklenişi karşısında uluslararası hukuk bir kurtuluş aracıdır ve ona değer vermekten yanayım”

Bir bakıma, bu koşullar altında uluslararası hukuk, kamu politikasının temeli olarak olgulara, bilime ve rasyonelliğe vurgu yapan Aydınlanma'nın mirasının umutsuz bir kabulüdür. Trump, metafizik inançlar, ilahi vahiy ve adaletle alaycı bir şekilde yaklaşan çıkarıcı bir fırsatçılıkla ilişkilendirilen, modern öncesi dönemlerin post-truth karşıtı mirasını somutlaştırıyor. Bu gelenekler, teknolojik yeniliği, Malthusçu çözümleri benimseyen ve 'insan fazlası' üreten işçilerin beklenen kitlesel yer değiştirmesiyle birlikte, kişi merkezli yönetim sistemlerinin gerilemesine yol açan ölümcül bir kapitalizm aşamasıyla birleştiriyor.

İnsan türünün bizzat varlığını tehlikeye atmasa bile Antroposen Çağı'nın ironik sonunun habercisi olabilecek, benzeri görülmemiş tarihsel bir uçuruma doğru durdurulamaz görünen tehlikeli bir sürükleniş, insanlığın yaşadığını düşünüyorum. Bu mevcut koşullar karşısında; bir kurtuluş aracı olarak uluslararası hukuka, "ekolojik-vatanseverlik" ruhuyla dağar vermeyi sürdürmekten yanayım.

İnsanlığın tarihsel bir tehlikede olduğunu söylüyorsunuz. Bu tehlikeye sürüklenişinde etik, ahlak ve hukukun yok sayılması muhtemelen büyük bir faktör. Ekim 2024'teki [röportajımızda](#) “ABD'nin uluslararası hukuku hiçe sayma pahasına İsrail'e verdiği destek, ahlaki bir ikiyüzlülük örneği” demiştiniz. Bu ahlaki ikiyüzlülük Amerika için olduğu kadar Avrupa için de geçerli değil mi? “Gazze Soykırımı, Batı'nın ahlaki üstünlük iddiasını yok etti” diyebilir miyiz?

Evet; Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısına duyulan öfke ile İsrail'in Gazze'de işlediği son derece bariz soykırıma gösterilen gizlenmeyen suç ortaklığı arasındaki kıyaslama -

2024'te olduğundan da öte bir şekilde- küresel güvenlik meseleleri bağlamında uluslararası hukukun otoritesini zayıflatmaktadır. Uluslararası hukuk, tüm egemen devletlere uygulanabilir düzenleyici bir süreç olmaktan çıkıp, hasımlara karşı devlet propagandası yürütmek için kullanılan ancak Batılı müttefikleri ilgilendirdiğinde de göz ardı edilen ve etrafından dolaşılan bir politika aracına dönüşüyor.

Avrupa; Rusya'nın Ukrayna'daki eylemlerinin hukuksuzluğunu kınama ve aynı zamanda İsrail'in Gazze'deki soykırım niteliğindeki saldırısını destekleme konularında ABD, Kanada ve Avustralya ile kesinlikle aynı safta yerini almıştır. Her iki çatışma bağlamında da NATO dayanışması, Atlantikçi tepkileri birleştirmişti. Ancak bu dayanışma, 2026'daki ikinci İran Savaşı sırasında kısmen zayıfladı.

“Mekke Anlaşması, ABD’ye güvenin azaldığının işareti ancak bu güven kaybı geçici bir tepki mi yoksa temel bir şey mi net değil”

2025 yılında yaptığımız bir başka röportajda ise 7 Ekim Aksa Tufanı’nı “Soykırım niteliği taşıyan ve dünyanın önünde gerçekleşen vahşete karşı, çaresizlikten doğan bir protestoydu” diyorsunuz. Bu protestonun son üç yılına baktığınızda; Filistinlilere, Hamas’a ve Orta Doğu’ya nasıl bir etkisi oldu?

2025'te kullandığım o kışkırtıcı dilden geri adım atmazdım. O dönemde, Trump'ın 20 Maddelik Planı'nda ortaya konan çarpık barış sürecinin BM nezdinde özellikle de bölge ülkeleri başta olmak üzere pek çok hükûmet tarafından memnuniyetle karşılanacağını düşünmemiştim. Trump diplomasisinin öngördüğü ve şimdi gerçekleşmekte olan şeyin gönülsüz destekçileri tarafından ileri süren argüman, bunun Gazze halkına daha fazla bir acı tsunamisi sunmayacağı hatta yok etme ve zorla yerinden edilme ihtimalinden kurtarmanın tek yolu olduğuydu. Aslında İsrail'in 10 Ekim 2025'te tesis edilen ateşkesi ihlal etmesi, şimdiye kadar neredeyse her gün düzenlenen saldırılarda 1.440'tan fazla Filistinlinin öldürülmesiyle sonuçlandı. Bu öldürmelerden daha da kötü olan şudur: Planı destekleyen hükûmetlerden veya uluslararası kurumlardan tek bir resmî eleştiri ya da karşı çıkış bile gelmemesidir. Bu, suç ortaklığının sürdüğünü gösteriyor.

Mevcut koşullar altında, Filistin ve Hamas daha fazla cezalandırıcı bir sonuçla karşı karşıya. Filistinliler, Gazze'nin geleceğinin planlanmasından dışlanmış durumda ve Hamas'ın tamamen silahsızlandırılması planlanıyor. Buna karşılık, soykırımın faili, suçlarının büyüklüğüne rağmen ne tazminat talepleriyle ne de hesap verme yükümlülüğüyle karşı karşıya kalırken, suç ortaklığındaki başat devlet, önerilen sömürgeci geçiş düzenlemesine geniş çapta onay verilmesi biçiminde evin anahtarlarını alıyor; bu da, neredeyse tamamen Filistinlilerin ikametinden yoksun olan Gazze'ye bir tür konut düzeninin yeniden kazandırılmasından açgözlü kapitalizminin kazanç sağlayacağı örtük bir güvenceye dönüştürüyor. Bu koşullar altında, Filistinlilerin kahramanca azmine ve direniş hareketlerinin Trump'ın kasırga diplomasisine dayanıp dayanamayacağı şüpheli.

Hamas'ın Gazze'nin geleceğine ilişkin olası herhangi bir senaryoda doğrudan rol oynaması pek olası değil. Hamas'ın şu anda silahsızlandırılması planlanıyor ve meşru yönetime erişim sağlanması hâlinde terörist bir tehdit olarak şeytanlaştırılıyor. Böyle olursa, Hamas pekâlâ yeni bir adla, değiştirilmiş bir örgütsel biçimde yeniden ortaya çıkabilir ve muhtemelen komşu ülkelerde bulunan mülteci kamplarında yeniden konumlanacak olan Gazze direnişinin yeniden canlanması için aktivist bir taban sağlayabilir.

Bölgesel gelişmeler hakkında hüküm vermek için henüz çok erken. Her şey, İran Savaşı'nın nasıl sona ereceğine, İran'ın önemli bir bölgesel aktör olarak kalıp kalmayacağına veya Trump'ın tehdit ettiği ya da blöf yaptığı gibi (insan hiç bilmiyor!) siyasi ve hatta medeniyetsel bir varlık olarak ortadan kaldırılıp kaldırılmayacağına bağlı olacak. Bir diğer belirsizlik ise bazı Arap devletlerinin güvenlik açısından ABD'ye olan bağımlılıklarını yeniden değerlendirip değerlendirmeyecekleri veya Çin ile daha iyi ilişkiler kurmaya çalışıp çalışmayacaklarıdır. Mekke Anlaşması, rejim güvenliği ve bölgesel istikrar konusunda ABD'ye duyulan güvenin azaldığının bir işaretidir, ancak bu güven kaybının geçici bir tepki mi yoksa daha temel bir şey mi olduğu henüz net değil.

“Trump’ın Barış Planı iptal edilmeli ve yerine BM ilkeleriyle uyumlu alternatif bir çerçeve getirmeli”

Biraz önce belirttiğiniz gibi Barış Kurulu’na rağmen Filistinliler hâlâ öldürülüyor, işgal hâlâ devam ediyor. İsrail’i; uluslararası hukuk normları, BM ve diğer uluslararası kurumlar durduramadı. Batı ve Müslüman ülkeler de bu soykırımı durduramadı. Peki, bu düğüm nasıl çözülecek? Öldürme ve işgaller sürgit devam ederek bu gidişe dünya seyirci kalmaya devam mı edecek? Sizin bu düğümüne ilişkin çözüm formülasyonunuz nedir?

Bu, ikna edici bir şekilde cevaplandırılması zor bir soru. Yerleşik dünya düzeni iki temel nedenden ötürü başarısız oldu: birincisi, İsrail tek başına hareket etmiyordu. Aksine başta ABD olmak üzere, özellikle bölgede askerî kapasitelere ve güçlü stratejik çıkarlara sahip olan başlıca anayasal demokrasiler tarafından destekleniyordu. Bu çıkarlar arasında enerji, İslam'ın kontrol altına alınması, önde gelen Arap ülkelerinde rejim istikrarının sürdürülmesi ve İsrail ile taktiksel, ideolojik ve medeniyetsel bir müttefik olarak ortaklık kurmak yer alıyordu. Böyle bir güçler bileşimi, Filistin mücadelesiyle anlamlı bir dayanışmayı engelledi ve ayrıca, savunmasız ve çaresiz bir halkın karşı karşıya kaldığı bu açık soykırım karşısında bile BM üyelerinin çoğunun Gazze halkını desteklemek üzere etkili adımlar atma yönündeki siyasi iradesini zayıflattı.

Sembolik açıdan önemli adımlar atılmış olsa bile Güney Afrika'nın Soykırım Sözleşmesi'nin ihlal edildiğine ilişkin iddialarına Uluslararası Adalet Divanı'nın verdiği yanıt, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) Netanyahu ve Gallant hakkında tutuklama emri çıkarması ve BM'nin İşgal Altındaki Filistin Toprakları Özel Raportörü Francesca Albanese'nin raporları gibi, uluslararası hukuku uygulamaya yönelik anlamlı hiçbir resmî

aba bunları takip etmedi. Aksine, soykırımı karşı çıkılması yönünde devam eden bu ağrılar, İsrail destekçilerinin özellikle ABD ve Avrupa Birliği'nin alaycı tepkisi ve karşı çıkışıyla karşılandı. Zor koşullar altında görevlerini yaptıkları için Uluslararası Ceza Mahkemesi ve zel Raportör Albanese'ye yaptırımlar uygulandı. Bu, İsrail'in suçluluğunun ve devlet terörüne başvurmasının reddedilmesine somut bir ifade kazandırdı ve bu reddiyelere ilişkin güçlü kanıtlar sundu.

Bu arada olumlu sonuçlar da vardı. Bunlar arasında, küresel sivil topluma, yani dünya halklarına tanınan sorumluluk ve meşrulaşmayı da sağladığını gördük. Bu, küresel vicdanın, resmî hukuki otoriteyle desteklenen ve dikkatle belgelenmiş olgusal değerlendirmelerle ortaya konan ifadelerinin yarattığı normatif boşluğu doldurmak içindi. Trump Planı'nın Hamas ve İsrail tarafından kabul edilmesinden bu yana geçen bir yıl içinde, Filistin yanlısı sivil hareketliliğin, Filistinlilerin sumud (direnç/sebat) kültürüyle güçlendirilmiş olsa dahi Filistin halkının köklü ve uzun süredir ihmal edilmiş mağduriyetlerini giderebilecek yeterli etki gücüne sahip olup olmadığı konusunda şüphe duymak için birçok neden bulunmaktadır.

Sıralayacağım dört gelişme; Filistinlilerin mağduriyetlerine yönelik bir çözümün n koşulları olarak değerlendirilebilir. Mevcut uluslararası hukukla hesaplaşmak elzemdir. şu aşamada sıralayacağım gelişmeler de ihtimal dışı olarak görülemez: (1) İsrail hkmeti ve vatandaşları tarafından Siyonizmin açıkça terk edilmesi veya köklü biçimde yeniden gözden geçirilmesi; (2) suç ortaklığı yapanlkelerin dış politikalarında Filistin'in kendi kaderini tayin hakkının hayata geçirilmesi yönünde bir değişim; (3) Filistin halkının, yabancılkelerdeki Filistinli mülteci kamplarında aktivizmin yükselişi de dahil olmakzere, süregelen direnci ve mücadelesi; (4) Amerika Birleşik Devletleri'nde Trump ve Trumpılığın yenilgiye uğratılması ve Trump Barış Planı'nın iptal edilmesi; buna Trump Barış Kurulu'nun feshedilmesi ve onun yerine BM ilkeleriyle daha uyumlu alternatif bir çerçevenin getirilmesi de dahil.

“Trump Planı'nı başından itibaren hukuki ve ahlaki bir fiyasko ve de siyasi bir başarısızlık olarak görüyorum”

Hazır Barış Kurulu'ndan bahsetmişken bunu sizinle konuşmak isterim. ABD Başkanı Donald Trump tarafından önerilen ve 15 Ocak 2026'da kurulan Barış Kurulu'nun Gazze'deki soykırımı önlemede ve Filistinlilerin meşru haklarını tesis etmede nasıl bir rol oynayacağını düşünüyorsunuz? Barış Kurulu'nun şu an sahada yaptığı bir şey var mıdır? Bir şeyler yapabilir mi? Barış Kurulu'nun işlevsiz olacağına dair analizlere nasıl bakıyorsunuz?

Daha nceki cevaplarımda belirttiğimzere, Trump Planı'nı en başından itibaren hukuki ve ahlaki bir fiyasko, daha yakın zamanda ise siyasi bir başarısızlık olarak görüyorum. Soykırımcı terör tırmandırılacak denilerek ve muhtemelen nükleer silahlar taktik olarak kullanılacak şeklindeki tehdit, sürekli bir devlet propagandası hâlinde sunulmasına rağmen; gıda, ilaç, inşaat malzemeleri ve enkaz kaldırma makineleri bakımından acilen

ihyaı duylulan insani yardımın Gazze'ye güvenli bir şekilde ulaştırılması veya bir ateşkes dñzenlemesine uyulması dahi sağlanamamıştır.

Trump'ın Planı, mñmkñn olduğunca az Filistinliyle mñmkñn olduğunca da fazla toprak ele geğirmeye dayanan İsrail'in etnik temizlik planlarına hizmet etmiştir. İsrail'in öncelikleri yüksek yoğunluklu şiddetten Gazze'yi yaşanamaz hñle getirmeye yönelik politikalara kayarken ve stratejik hedeflerinin alanını Batı şeria ve Güney Lübnan'a, hatta dünya İran Savaşı nedeniyle dikkatini başka yöne çevirmişken, Suriye ve Irak'a kadar genişletirken, böylesi bir İsrail savaş kışkırtıcılığı, insan refahı ve bölgesel istikrar üzerinde son derece zararlı etkiler yaratmaktadır. Görñnñře göre Trump Planı'nın ortak geliştiricilerinden biri olan İsrail bile, İsraili rehineri geri aldıktan sonra planın daha fazla uygulanması konusunda isteksiz görñnmekte ve Hamas'ın silahsızlandırılması ve siyasi açıdan gayrimeşru ilan edilmesi dışında planın daha fazla uygulanmasına fiilen karşı çıkmaktadır.

Çin ve Rusya'nın çekimser kaldığı 1803 sayılı Güvenlik Konseyi Kararı ile "Barış Kurulu" da dahil olmak üzere Trump Planı'nın tamamının Konsey tarafından oy birliğiyle onaylandığı göz önüne alındığında, bu durum BM nezdinde utanç vericidir. Böylesi bir diplomatik jest, mafya tarzı bir barış inşası diplomasisine dönüştüğü için süregelen soykırımın örtük bir şekilde onaylanmasından başka bir anlam taşımaz.

“Türkiye, İsrail'e karşı sert söylem içinde ancak Filistin direnişine maddi destek sağlamaktan kaçınıyor”

Türkiye'nin hem Barış Kurulu'ndaki rolünü hem de bölgesel ve küresel diğer kurumları harekete geğirmedeki çabasını nasıl buluyorsunuz? Türkiye'nin İsrail'e karşı söylem düzeyinde sert açıklamaları olduğu ve yürüttüğü diplomasinin sahadaki tabloyu üç yıl boyunca değiştiremediğini de görñyoruz. Tek bir ÷lke bu denli köklñ bir sorunun altından kalkamaz ancak sahip olduğu askerî savunma gücünü ileride kullanıp kullanmayacağına dair ne düşünñyorsunuz? Mekke Savunma Anlaşması bunun zemini olabilir mi?

Belirttiğiniz üzere, Filistin mñcadelesine verdiği destek yönñndeki diplomatik duruşu göz önüne alındığında, Türkiye'nin soykırımın mevcut aşamasındaki rolñ son derece sıra dışıdır. Bir yanda en üst düzey yetkililerinin söylemleri İsrail'e yönelik sert eleştiriler barındırmaya devam ederken; diğer yanda, destek söylemlerinde bir nebze temkinli davranıp İsrail'in hız kesmeden sürdürdüğü soykırımı kolaylaştıran ve hiç çekinmeden suç ortaklığı yapan ÷lkelerin aksine, Türkiye Filistin direnişine maddi destek sağlamaktan kaçınmaktadır.

İsrail ile Türkiye arasında görñnñrde yaşanan gerilim, siyasi gerçekçilikle bir ölçñde açıklanabilir. Türkiye'nin politikası; İsrail'e karşı sert ve düşmanca bir söylem benimserken, aynı zamanda İsrail'in askerî bir karşılık vermesinden ve nükleer silahların yanı sıra gelişmiş konvansiyonel askerî kapasiteye de sahip, vicdansız bir hükñmetle

yaşanabilecek muhtemel yıkıcı bir savaştan kaçınmayı amaçlayan örtük bir politikadır. Türkiye'nin, Trump yönetiminin çerçevesine dahil olmanın diplomatik nüfuzunu artıracığına dair gerçeklikten kopuk bir inancın da eşlik ettiği bu tehlikeli ve hassas denge üzerinde yürümeye devam edeceğini düşünüyorum.

İsrail tarafından saldırıya uğraması durumunda Türkiye'nin -en azından sınırlı bir şekilde ve İsrail'i uluslararası alanda daha da yalnızlaştırma çabasıyla birlikte- karşılık vermesi beklenebilir. Türkiye'ye yönelik bir saldırının NATO'nun temel kolektif savunma yükümlülüğünü sınavacağı göz önünde bulundurulmalıdır; bu durum İsrail'i doğrudan bir saldırıdan kaçınmaya ve bunun yerine, örneğin Kürt isyancı militanlığını yeniden canlandırmayı kışkırtmak gibi dolaylı provokasyon yöntemlerine başvurmaya sevk edebilir.